

Kotički v naravi

Učenje predšolskih otrok na prostem

■ **Vesna Jarh**, dipl. vzgojiteljica predšolske vzgoje, je zaposlena v Vrtcih občine Žalec.

Učenje je vsaka sprememba v vedenju, informiranosti, znanju, razumevanju, stališčih, spretnostih ali zmoglostih, ki je trajna in ki je ne moremo pripisati fizični rasti ali razvoju podedovanih vedenjskih vzorcev (UNESCO/ISCED, 1993).

Do učenja pride na osnovi izkušenj, ob interakciji med človekom in njegovim fizikalnim in socialnim okoljem. Vsi vemo, da učenje otroka poteka izkustveno. Otrokovi možgani so do sedmega leta starosti prvenstveno čutni procesor. Preprosto povedano: otroci so v prvih letih življenja sposobni obdelovanja podatkov, ki jih sprejemajo predvsem s čutili. Vse, kar moramo vzgojitelj ponuditi otroku, je kakovostno učno okolje, ki omogoča izkustveno učenje. Tako učno okolje je narava, zunanji prostor vrtca.

Igrišče – odprto učno okolje

Odprto učno okolje, pojasnjuje Greenaway (2005), je širok pojem, ki vključuje igro predšolskega otroka na prostem. Tudi igrišče vrtca je za otroke prostor, poln izzivov. Svoboda prostora in možnost učenja, ki ju ponuja igrišče, sta za otroke izziv: krepijo si samozaupanje in samozavest. Ob možnosti ponudbe otroci na igrišču radi uberejo lastne poti aktivnega učenja. Igra steče brez posredovanja odraslih. Gibanje na igrišču in pridobivanje izkušenj z lastno aktivnostjo sta pri otroku odločilna za razvoj višjih miselnih funkcij, kot so npr. govor, branje, pridobivanje številskih predstav. Otroci ne dobijo samo občutka za motoriko, ampak tudi za naravo, zunanji prostor.

Neposredna izkušnja

Poučevanje otrok na prostem omogoča nasprotno izkušnjo učenju v igralnici. Neposredna izkušnja na prostem daje večjo motivacijo ter ima večji učinek in verodostojnost. Z ustreznim poučevanjem, razlago ali vodenjem izkušnje na prostem zlahka

postanejo vir navdušenja, osebne rasti in aktivnega učenja otrok.

Projekt Kotički na prostem

Projekt Kotički na prostem je potekal celo šolsko leto. Otrokom je ponujal in omogočal, da so z aktivnim udejstvovanjem v različnih dejavnostih (ob moji spodbudi in pomoči) pridobivali in usvajali različno znanje, sposobnosti, vrednote in navade. Ker smo otroci in jaz skupaj izvajali dogovorjene naloge, smo se učili tudi komuniciranja, medsebojnega upoštevanja in spoštovanja, osebne odgovornosti, samostojnega in kritičnega presojanja ter izvirnega in ustvarjalnega reševanja nalog (Novak, Žuželj, Glogovec, 1934).

Predvsem mi je všeč, ker ob taki obliki dela vzpostavljamo še bolj pristne medsebojne odnose, smo bolj skupaj in lažje navezujemo stike drug z drugim, predvsem v odnosu odrasel – otrok.

Pomembno je, da se otroci z dejavnostjo aktivno učijo. Vsakič, ko nekaj poskušajo narediti na novo, vzpostavljajo nove možganske povezave. Vsakič, ko znova in znova ponavljajo in poizkušajo, utrjujejo že vzpostavljene možganske povezave. Treba jim je omogočiti bogato učno izbiro. Dovoliti jim je treba, da se učijo iz izkušenj. Otroci se najbolje učijo z igro.

Cilj projekta

Cilj projekta je bil doživljanje veselja in zadovoljstva ob sodelovanju s prijateljem,

Foto: arhiv Vesna Jarh

skupino, razvijanje občutka pripadnosti skupini.

V vrtcu smo igrišče s pridom izkoristili za najrazličnejše ustvarjalne dejavnosti. Pri izvedenih dejavnostih smo poudarili področje jezika in umetniško področje – področje glasbe. Kotičke smo pripravljali skupaj z otroki, glede na obravnavano temo in področje. Otroci so imeli možnost izbire iger in aktivnosti v kotičkih, kjer so se preko vseh čutil na zabaven in zanimiv način seznanjali z obravnavanimi temami.

Izvedba dejavnosti

Izvajali smo dejavnosti s področja umetnosti in jezika.

Dejavnosti s področja umetnosti – glasbena vzgoja

Globalni cilji:

- Razvijanje želje po poslušanju glasbe, petju in lastnem muziciranju.
- Omogočanje čustvenega doživljanja glasbe ob otrokovem sodelovanju.

Za vsako dejavnost smo sledili tudi postavljenim ciljem:

- Otrok posluša, posnema in razlikuje zvoke iz narave in okolja (pozoren je na slišano). Cilji: otrok razlikuje glasbene in neglasbene zvoke; odkriva izvor zvoka ter posluša in raziskuje zvoke.
- Prepoznavanje skritega zvoka. Cilji: otrok usmeri pozornost na slišani zvok. Igro usmerjajo otroci sami (zvok slišijo in hodijo v njegovi smeri).
- 'Zvočna komunikacija' ('ponovi takt za menoj'). Cilji: poglobljanje doživljanja, širitev konteksta izkušenj in izgradnja predstavljalnosti; zaznavanje zvočne slike (takta) in posnemanje.
- Izvajanje ritmičnih vzorcev s ploskanjem, topotanjem, tleskanjem, udarjanjem in igranjem na mala glasbila (kamenčki, palčke, orehi, lastni inštrumenti). Cilji: otrok izvaja ritem enostavnih besednih zvez; usvaja prve izkušnje tega, kdaj in kako igrati; raziskuje zvočnost glasbila ter prisluhne, kako zvenijo posamezni predmeti.

Dejavnosti s področja jezika

Globalni cilji za področje jezika:

- Spodbujanje jezikovne zmožnosti (besednjak, besedila, komunikacija).
- Poslušanje, razumevanje in doživljanje jezika.

Pri vsaki dejavnosti smo sledili tudi postavljenim ciljem:

- Pripovedovanje vsebine po knjigi *Osmljena sovica*, pogovor in dialoški govor. Cilji: otroci razvijajo sposobnost doživljanja in razumevanja besedilne stvarnosti; razumejo govorno izražanje odrasle osebe ter se nanj odzivajo; razvijajo sposobnost miselnega in čustvenega sodelovanja v literarnem svetu ter sposobnost domišljjskega sooblikovanja in rabe jezika v povezavi z mišljenjem.
- Uganke o živalih (preko aplikacij). Cilji: otroci razvijajo sposobnost za reševanje miselnih problemov; slike jih spodbudijo k odgovoru na zastavljeno uganke.

Vloga vzgojitelja

Pri vseh dejavnostih je bila moja vloga:

- vzpostavitev učnih in igralnih pogojev na igrišču,
- osvetlitev stanja, okoliščin, potrebnih za izvedbo dejavnosti,

- navajanje otrok na miselno delo, na reševanje logičnih in zanimivih izzivov različnih težavnostnih stopenj,
- iskanje načinov spodbujanja verbalnega izražanja glede na razvojno stopnjo otrok,
- uporaba 'motivatorjev', ki so bili v tem primeru slikovni material, naravni material.

Zaključek

Poskusili smo spontano povezati področja narave, družbe, matematike, jezika in umečnosti na prostem ter se ob tem zabavati, zblíževati in se tudi učiti. Prepustili smo se izvedbi dejavnosti, ki je tako otrokom kot meni prinesla spremembo v dnevni rutini, vsem pa veliko zadovoljstva.

Igre in dejavnosti na prostem so bile otrokom zanimive, predvsem zaradi aktivnega sodelovanja in truda, ki so ga morali vložiti. Organizacija koticov na prostem je bila zame nov izziv. S pomočjo sodelavk, ki so se strinjale z uvedbo te novosti, mi je uspelo preizkusiti in vztrajati pri tej novosti. Otrokom je oblika izvedbe dejavnosti

novost – bili so vznemirjeni, navdušeni in radovedni. Sprva je bilo nekoliko več dela, predvsem s pogovorom o pravilih, z razlago, z omejevanjem prostora v zanimivih koticovih ... Ko so otroci sprejeli način dela, so spoznali, da lahko v takih oblikah dela vsi uživamo in se imamo vsi lepo.

Predvsem mi je všeč, ker ob taki obliki dela vzpostavljamo še bolj pristne medsebojne odnose, smo bolj skupaj in lažje navezujemo stike drug z drugim, predvsem v odnosu odrasel – otrok.

Otroci postanejo bolj zaupljivi, učenje pa nezavedno in zabavno. Koticiki na prostem nam ponujajo vedno nove in nepričakovane možnosti za učenje, igro, zabavo in umirjeno aktivnost. ◀

Literatura

- Bahovec, Eva D. idr. (1999): *Kurikulum za vrtce*. Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport in Zavod RS za šolstvo.
- Kroflič, Robi idr. (2001): *Otrok v vrtcu*. Priročnik h kurikulumu za vrtce. Maribor: Obzorja.
- Novak, Helena; Žužej, Vera; Glogovec, Viktorija Zmaga (2009): *Projektno delo kot učni model v vrtcih in osnovnih šolah*. Radovljica: Didakta.
- Greenaway, Roger (2005): *What is Outdoor Learning?* Pridobljeno 10. 4. 2016 s <http://www.outdoor-learning.org/Default.aspx?tabid=207>.

Foto: arhiv Vesna Jarh